

Demokratins utveckling i Sverige

1809

Det kungliga enväldet tas bort

År 1809 förlorar kungar och drottningar makten att ensamma styra Sverige. Riksdagen arbetar fram en ny grundlag om hur makten ska delas. Den nya grundlagen börjar gälla den 6 juni 1809 och innebär att riksdagen får mer makt. Den 6 juni är sedan 1983 Sveriges nationaldag.

1866

Tvåkammar-riksdagen införs och ständsriksdagen avskaffas

Fram till 1866 består Sveriges riksdag av de fyra stånden: adel, präster, borgare och bönder. Kraven på att fler grupper ska få sitta i riksdagen ökar. Ständsriksdagen avskaffas och Sverige får en riksdag som består av två kamrar.

1884

Det första förslaget om kvinnlig rösträtt

Fredrik Theodor Borg (1825–1895), lämnar in det första förslaget om att kvinnor ska få rösta. Riksdagen röstar nej till förslaget.

1842

Alla ska gå i skolan

Obligatorisk skola införs i Sverige. Nu ska alla barn få utbildning. Alla socknar och städer måste ha skolor med utbildade lärare. Staten får ansvar för att utbilda lärare. Trots att det blir lag på att gå i skolan dröjer det länge innan alla barn får gå i skolan.

1872

Gifta kvinnor får rätt att bestämma över sin ekonomi

På den här tiden blir kvinnor myndiga när de fyller 25 år. Men om en kvinna gifter sig blir hon ommyndig och hennes man får bestämma över henne. År 1872 får alla gifta kvinnor rätt att bestämma över sin egen ekonomi.

1884

Åldern när kvinnor blir myndiga sänks

En ogift kvinna blir myndig när hon fyller 21 år. När en kvinna gifter sig blir hon ommyndig och mannen får makt över henne. Det är först 1921 som även gifta kvinnor blir myndiga och får bestämma över sig själva.

1903

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt bildas

År 1903 bildas Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (LKPR) som kämpar för en enda sak: rösträtt för kvinnor. LKPR är bara öppen för kvinnor. Medlemmarna anser att männen inte gör tillräckligt för kvinnors politiska rättigheter.

1909

Rösträtt för nästan alla män

Riksdagen beslutar om rösträtt för män över 24 år som - betalar skatt - har gjort värnplikt - inte fattigvården har tagit hand om - inte har suttit i fängelse.

1901

Värnplikt införs för män

Allmän värnplikt införs för män mellan 18 och 47 år. De som vill att alla män ska få rösta börjar använda orden "En man - ett gevär - en röst". Många tycker att om staten kräver att alla män ska göra värnplikt, ska de också ha rätt att rösta.

1902

Storstrejck för att alla ska få rösta

I mitten av maj strejkar över 120 000 personer för att få rösta. Om man riskerar sitt liv för landet ska man också ha rösträtt, anser de som kräver allmän rösträtt för män.

1912

Ska kvinnor få rösta?

Regeringen föreslår att kvinnor ska få rösträtt och kunna väljas in i riksdagen. Riksdagens andra kammar röstar ja till förslaget, men första kammarne röstar nej. Eftersom båda kammarne måste godkänna en ny lag blir det nej till kvinnlig rösträtt.

1918

I riksdagen kommer man överens om att kvinnor ska få rösta

Sent på hösten 1918 kallar regeringen till en extra riksdag. I Europa är det oroligt. Första världskriget har nyss tagit slut, och på flera håll i Europa har folk gjort revolution. Politikerna i Sverige är oroliga för att det ska handa här också. Därför är det många människor som tycker att det är bra om alla får rösta, även kvinnor. Eftersom det är en extrainkallad riksdag blir beslutet ett principbeslut. Det innebär att riksdagen behöver fatta två ytterligare beslut för att rösträtt för kvinnor ska genomföras. Man bestämmer sig för att riksdagen ska besluta om det nästa år, 1919.

1919

Första beslutet om kvinnlig rösträtt

Nu beslutar riksdagen att kvinnor ska få rösta. Den 24 maj blir ett datum som firas av många runt om i landet. Grundlagen behöver ändras. Därför måste riksdagen fatta samma beslut efter nästa val.

1921

Första valet där kvinnor får rösta

Sverige inför allmän och lika rösträtt. Första valet där kvinnor har rösträtt genomförs. Nästan hälften av de kvinnor som får rösta väljer att rösta 1921.

1922

Rösträtt för fångar införs

54 procent av befolkningen blir rösterberättigade år 1921.

1922

Kravet att män måste ha gjort värnplikt för att få rösta tas bort

1937

Rösträtt för fångar införs

375

1944

Det blir lagligt att vara homosexuell

Nu blir det lagligt att vara homosexuell. Men ända fram till 1970-talet tyckte staten att homosexualitet var en sjukdom.

1948

Före nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna

Förenta nationerna (FN) bildades för att bevara fred i världen och skydda människor från krig och orättvisor. I deklarationen om de mänskliga rättigheterna finns det 30 artiklar. Den första artikeln lyder: "Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap."

1945

Fler får rösta

Nu får även personer som har gått i konkurs och som får socialbidrag rösta. Åldern för att få rösta sänks från 23 år till 21 år. Nu har 68 procent av befolkningen rösträtt.

1948

Före nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna

Förenta nationerna (FN) bildades för att bevara fred i världen och skydda människor från krig och orättvisor. I deklarationen om de mänskliga rättigheterna finns det 30 artiklar. Den första artikeln lyder: "Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap."

1948

Före nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna

Förenta nationerna (FN) bildades för att bevara fred i världen och skydda människor från krig och orättvisor. I deklarationen om de mänskliga rättigheterna finns det 30 artiklar. Den första artikeln lyder: "Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap."

1948

Före nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna

Förenta nationerna (FN) bildades för att bevara fred i världen och skydda människor från krig och orättvisor. I deklarationen om de mänskliga rättigheterna finns det 30 artiklar. Den första artikeln lyder: "Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap."

1951

Religionsfriheten blir större

Lagen om religionsfrihet från 1951 ger svenska medborgare rätten att fritt bestämma om de vill vara med i Svenska kyrkan eller inte. Före 1951 var alla svenska medborgare tvungna att vara med i Svenska kyrkan eller i något annat samfund som godkänns av staten. Före 1951 måste alla ministrar i regeringen vara kristna.

1965

Rösträttsåldern sänks till 20 år

Åldern för att få rösta sänks från 23 år till 21 år. Nu har 68 procent av befolkningen rösträtt.

1969

Rösträttsåldern sänks till 19 år

Åldern för att få rösta sänks från 21 år till 19 år. Nu har 72 procent av befolkningen rösträtt.

1975

Rösträttsåldern sänks till 18 år

Åldern för att få rösta sänks från 19 år till 18 år. Nu har 72 procent av befolkningen rösträtt.

1974

En ny regeringsform införs

När den nya regeringsformen införs försvinner kungens makt helt och hållet. Folkets friheter och rättigheter skyddas i den nya regeringsformen.

1977

Krav på att alla ska kunna komma in i vallokaler

Samhället börjar ställa högre krav på att vallokaler och allmänna lokaler ska vara tillgängliga för människor med funktionshinder.

1979

Sverige blir först i världen med att förbjuda våld mot barn

Riksdagen bestämmer att det ska vara förbjudet att slå eller använda våld mot barn.

1985

Fler kvinnor i riksdagen

30 procent av de som sitter i riksdagen är kvinnor.

1989

Alla över 18 år får nu bestämma över sig själva

Tidigare kunde en domstol bestämma att en vuxen person inte fick bestämma över sig själv. Det kallades att personen blev ommyndigförklarad. Nu får alla svenska medborgare över 18 år bestämma över sig själva och även rösta.

1991

En lag om yttrandefrihet

Riksdagen vill stärka yttrandefriheten och införa en yttrandefrihetsgrundlag där även rätten att säga vad man vill i radio och tv och på internet finns med.

1990

Förenta nationernas barnkonvention

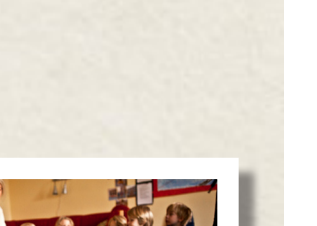
År 1989 bestämmer Förenta nationerna (FN) att det ska finnas en barnkonvention. Barnkonventionens tanke är att alla barn, vilken bakgrund de än har, ska behandlas med respekt. Barn har också rätt att göra sin röst hörd.

1993

Samernas egen riksdag

Samerna öppnar en egen riksdag, Sametinget. Där arbetar man för att skydda och utveckla den samiska kulturen.

1995

Sverige går med i EU

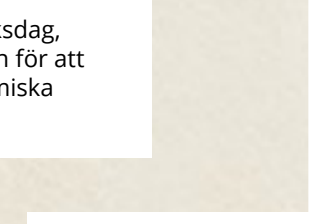
År 1995 får svenskarna rösta om fall Sverige ska gå med i EU. 52,3 procent av svenskarna vill att Sverige ska gå med i EU, medan 46,8 procent röstar nej, 0,9 procent röstar blankt. År 1995 blir Sverige medlem i EU och svenskar får rösta i EU-valet.

1999

Sverige erkänner fem minoriteter

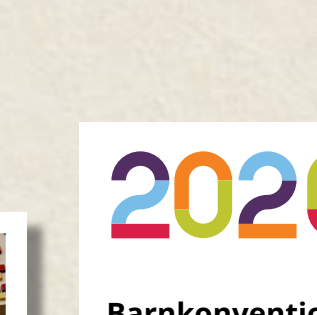
Judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalinger erkänns som minoriteter. De har skydd i lagen för att till exempel kunna behålla sina språk.

2009

En lag mot diskriminering

Riksdagen fattar beslut om en ny diskrimineringslag. Det är för att ingen ska behandlas annorlunda på grund av religion, etnisk tillhörighet, ålder, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

2018

Demokratin firar hundra år!

Sverige går till demokratiskt riksdagsval för tjugonde gången, och vi firar demokratin genombrutt för hundra år sedan! Firandet pågick 2018-2022. År 2018 är 46 procent av riksdagens ledamöter kvinnor och 54 procent män. Den yngsta ledamoten är 22 år och den äldsta 85 år.

